
Forstå lækageeffekt ved en drivhusgasafgift i landbruget

Der er en konkret bekymring, at en national klimaafgift på dansk landbrug alene vil skubbe danske klimaudledninger til udlandet uden at føre til en samlet reduktion af de globale drivhusgasudledninger. Det vil selvsagt være u hensigtsmæssigt. Drivhusgasudledninger, der på den måde "eksporteres" ved dansk klimapolitik omtales som lækage.

Men den vigtigste overordnede konklusion er, at omfanget af denne lækagerate ligger væsentligt under 100%. Med andre ord vil stigningen i udlandets udledninger, som følge af en dansk afgift være lavere end faldet i de danske udledninger. Dermed opfyldes også klimalovens krav om, "at danske (klima)tiltag ikke blot flytter hele drivhusgasudledningen uden for Danmarks grænser".

Hvorfor er lækage mindre end vi frygter?

6 faktorer gør, at en klimaafgift på landbruget ikke kun ender med øgede udledninger i udlandet

Der vil være en positiv global klimaeffekt af en national klimaafgift på landbruget i Danmark. Det er tilfældet, selv hvis en del af udledningerne flytter til udlandet. Der står naturligvis tilbage, at lækage er en konkret udfordring. En klimaafgift bør derfor også indrettes med blik for, hvordan lækageeffekten kan begrænses.

Baggrund

Regeringen har forpligtet sig til at indføre en afgift på landbrugets drivhusgasudledninger. En drivhusgasafgift er et omkostningseffektivt incitament for landbruget til at omstille, til at implementere de virkemidler, der allerede findes, samt skubbe til udviklingen af nye teknologier. Elementer, der hver især, vil reducere drivhusgasudledninger fra dansk landbrug.

En afgift vil have en effekt på landbrugets konkurrenceevne, særligt, da der endnu ikke er lignende tiltag i udlandet. En af konsekvenserne er lækage, hvor en del af reduktionen i Danmarks udledninger genopstår i udlandet, når en del af landbrugsproduktionen flytter og erstatter dansk landbrugsproduktion.

7 elementer der påvirker lækageraten

Debatten om lækage bliver ofte reduceret til en enkel og direkte sammenhæng mellem en dansk afgift og en større udenlandsk drivhusgasudledning. Der er dog 7 distinkte elementer fra en dansk afgift til lækagen, der påvirker, hvor stor en andel af drivhusgasudledningerne, der genopstår i udlandet.

En afgift i landbruget kan have en effekt på forbruget af danske og udenlandske varer på flere måder. Hvis danske varer bliver dyrere, vil nogle forbrugere både i Danmark og i danske eksportmarkeder vælge udenlandske varer i stedet.

Vi ser dog også i dag, at mange forbrugere foretrækker danske varer, og at det danske landbrug har en væsentlig markedsmagt særligt men ikke kun i Danmark. Nogle vil derfor fortsat købe de samme danske varer mens andre vil skifte til andre typer af varer, f.eks. fra dansk oksekød til dansk kylling. Dermed vil forbruget af de mest klimabelastende varer reduceres.

Når der på længere sigt samtidigt produceres mere klimavenlige varer, hvilket er formålet med afgiften, og støtteordninger fører penge tilbage til landbruget, så afbødes prisstigningen. Dermed reduceres lækagen yderligere.

Selv hvis forbruget af udenlandske varer øges, er det ikke alle landes landbrugsproduktion, der er i spil. Dansk landbrug konkurrerer primært med andre effektive landbrug, som for en stor dels vedkommende også arbejder med klimamålsætninger. I lande med bindende klimamål, f.eks. EU-lande, vil landbrugsproduktionen i stigende grad være underlagt lignende klimakrav.

Det er vanskeligt at vurdere størrelsen af de effekter, men der er overordnet set flere elementer, der peger i retning af en lav lækageeffekt fra en afgift på dansk landbrugsproduktion.

	Effekt ved en afgift i landbruget	Forklaring	Ændring i lækage – effekt på samlede udledninger
1.	Øget forbrug af udenlandske varer	Hvis udenlandske varer uden afgift bliver billigere end danske varer, vil nogle forbrugere af danske varer købe udenlandske varer i stedet. Hvis varerne, der erstatter de danske varer, samtidigt er mere klimabelastende, øges de globale udledninger.	∧
2.	Skift væk fra klimabelastende varer	Hvis prisen på danske varer stiger, vil nogle forbrugere reducere deres forbrug af netop disse klimabelastende varer. Udledninger vil falde.	∨
3.	Dansk landbrugs markedsmagt	Dansk landbrug har en markedsmagt. Selv hvis prisen stiger vil nogle forbrugere stadig foretrække danske varer og være villige til at betale mere. Samtidigt vil forbruget og dermed udledninger falde.	∨

4.	Skift til mere klimavenlig produktion	Danske varer skifter til mere klimavenlig produktion. Det har en positiv klimaeffekt. Samtidigt undgår landmænd en del af afgiftsbetalingen ved tilpasning af produktion, og prisstigningen, dermed lækage mindskes.	✓
5.	Kompenserende tiltag	Støtteordninger fører penge tilbage til landbruget, så prisstigningen mindskes.	✓
6.	Klimaeffektiv udenlandsk produktion	Dansk landbrug er effektivt, men det er de producenter, som vi konkurrerer med også.	✓
7.	Opfyldelse af klimamål i udlandet	Bindende klimamål i udlandet gør, at reduktionen i Danmarks udledninger ikke kan genopstå i udlandet, uden, at der reduceres i udledninger andre steder.	✓

Lækageeffekter

[CONCITO har foreslået en simpel afgiftsmodel](#), hvor de biologiske processer i landbruget pålægges en drivhusgasafgift. Vi har ikke sat tal på, hvor stor vi mener den afgift skal være. Men vi har beregnet prisstigningerne som følge af afgifter på hhv. 375 og 750 kr./ton CO₂e, som pålægges udledningen fra køer og husdyrgødning ([link til notat](#)).

Ved en afgift på 750 kr./ton CO₂e skønnes salgsprisen fra landbruget at øges med 10-15 pct. ved salg af mælk og oksekød. Derfor skal landmanden konkurrere med udenlandske landmænd, som ikke er ramt af den samme prisstigning. Når prisen på dansk mælk stiger, og hvis forbrugerne af dansk mælk køber udenlandsk mælk i stedet, så kan udledningerne i udlandet stige. Den effekt gælder både for dansk mælk solgt i Danmark, men også for danske landbrugsprodukter solgt til udlandet.

Den effekt vil yderligere forværres, hvis udlandets landbrug er mindre klimaeffektivt end det danske, som det erstatter. Det er lækageeffekten. En del af de danske reduktioner i udledningen af drivhusgasser genopstår altså i andre lande.

Der er dog flere elementer at tage højde for, som er afgørende for, hvor stor lækagen er. Først og fremmest vil forbrugernes respons som følge af en prisændring påvirke, hvor stor lækagen er. Her er dansk landbrugs konkurrenceevne en vigtig parameter. Dernæst har udlandets klimapolitik og deres klimamål en effekt på lækagen.

1. Øget forbrug af udenlandske varer øger lækagen

Hvis prisen på dansk mælk stiger, så vil nogle forbrugere fx vælge at købe udenlandsk mælk i stedet. Hvis udlandets landbrug er mindre klimavenligt end det danske, giver det en stigning i udlandets udledninger. Derfor er der en lækageeffekt.

2. Reduceret forbrug af danske varer mindsker lækagen

Andre forbrugere vil derimod købe mindre mælk, fordi de stadig foretrækker dansk mælk, men prisen stiger. Det giver et lavere forbrug, lavere udledninger i Danmark og en mindre lækageeffekt. Det element er også belyst i den seneste rapport fra Det Økonomiske Råd¹. På baggrund af forbrugerdata påviser rådet, at danske forbrugere køber mindre af en given kødtype, når prisen på denne stiger. Men

¹ https://dors.dk/files/media/M23_Disk_Kapitel_III.pdf

også, at forbrugerne ikke køber andre kødtyper i stedet. Det underbygger pointen om en lavere lækage-rate.

3. Dansk landbrugs markedsmagt mindsker lækagen

En del af prisstigningen vil afbødes, fordi danske landbrugsvarer har en vis selvstændig værdi, en såkaldt markedsmagt. Dansk mælk for eksempel anses som bedre og udkonkurreres ikke fuldstændigt af udenlandsk mælk.

Dansk landbrug kan overvælte en del af omkostningen i prisen, men nogle forbrugere er også villige til at betale en højere pris. Der vil være forbrugere, der stadig køber dansk mælk, fordi de fx. har en større tillid til produktionen, eller synes det smager bedre, eller noget helt tredje. Det gælder både danske og udenlandske forbrugere. Den sammenhæng indgår også i den modellering, som GrønREFORM² anvender for den danske landbrugssektor.³

Desuden viser den føromtalt rapport fra det Økonomiske Råd⁴, at danske husstande foretrækker danskproduceret kød og derfor kun i mindre grad skifter til udenlandsk kød. Det er dog ikke analyseret, hvorvidt denne sammenhæng også holder i samme grad for udenlandske forbrugere og for den danske landbrugseksport.

Lækageeffekten kan variere på tværs af forskellige landbrugsvarer. Forbrugere kan f.eks. have stærke præferencer for dansk mælk og kød, men mindre stærke præferencer for dansk sukker.

4. Skift til mere klimavenlige varer mindsker lækagen

Ligesom der er en værdi i danske landbrugsvarer, er der også en værdi i mere klimavenlige varer. En drivhusgasafgift giver et incitament for landmændene til at implementere teknologier eller foretage produktionsændringer, der mindsker udledninger fra produktionen. Dermed kan de undgå en del af afgiftsbetalingen. Dermed mindskes lækageeffekten, da de danske udledninger falder mere end produktionen falder.

5. Kompenserende tiltag mindsker lækagen

Når en del af indtægterne fra en afgift tilbageføres til landbruget, mindskes lækagen. Der kan gives teknologistøtte, f.eks. til brug af nitrifikationshæmmere, fodertilsætning til køer eller andre tiltag, så det bliver billigere for landmændene at bruge teknologier end at betale afgiften. Det mindsker udledningerne og afbøder prisstigningen, så der er en mindre lækageeffekt.

6. Et skift til udenlandske varer er ikke et direkte skift til en meget mindre effektiv produktion

Det er muligt, at nogle forbrugere skifter fra dansk mælk til udenlandsk mælk. Men det er ikke alle landes mælkeproduktion der er i spil. Danske køer er effektive og producerer mere mælk pr. ko end andre EU-lande. Så selv om danske køer er meget effektive, så er de danske køer altså primært i konkurrence med andre effektive køer på verdensmarkedet, f.eks. Holland og Tyskland. Det er også de to lande, der i Danmark importeres langt flest mejeri- og kødprodukter fra⁵.

---

² GrønREFORM er en miljø- og klimækonomisk model for dansk økonomi (<https://dreamgruppen.dk/modeller-og-metoder/groenreform>)

³ <https://dreamgruppen.dk/publikationer/2023/december/status-for-udvikling-af-groenreforms-landbrugs-model>

⁴ https://dors.dk/files/media/M23_Disk_Kapitel_III.pdf

⁵ Danmarks Statistik, SITC2R4Y

På hjemmemarkedet og de europæiske markeder er den danske landbrugsproduktion derfor i konkurrence med lande, der ligesom Danmark har klimamålsætninger. Selv hvis nogle forbrugere skifter fra dansk mælk til udenlandsk mælk, så vil det ikke være et skift til meget mere udledende produktioner.

Den endelige effekt af fx en mindre dansk mælkeproduktion afgøres af, hvor meget forbrugerne fastholder deres forbrug eller, som analysen fra det Økonomiske Råd⁶ viste for de danske forbrugere flytter deres forbrug til andre varer.

7. Ambitiøs klimapolitik i udlandet mindsker lækagen

Selvom der med en drivhusgasafgift stadig er et væsentligt marked for danske landbrugsvarer, så kan det også have den effekt, at produktionen mindskes, hvis der ikke er tilstrækkeligt med virkemidler, der kan reducere udledningerne. Som resultat kan udlandets landbrugsproduktion stige, og her spiller udlandets klimapolitik og opfyldelse af klimamål en betydelig rolle.

Lækageeffekterne kan deles op i direkte og indirekte lækage. Direkte lækage er de øgede udledninger som følge af en øget landbrugsproduktion i udlandet. Hvis den udenlandske landbrugsproduktion bliver mere klimaeffektiv, mindskes lækagen. Lækagen vil også aftage over tid, hvis resten af verden løbende får en mere ambitiøs klimapolitik. I EU er der f.eks. vedtaget nye bindende begrænsninger for medlemslandes udledninger i ikke-kvotesektoren, herunder landbrug, frem mod 2030 (EU's Green Deal).

Indirekte lækage skyldes strukturændringer uden for landbruget. Hvis udenlandsk landbrugsproduktion stiger, flyttes arbejdskraft og kapital til landbruget, og produktionen falder i andre sektorer. I lande med bindende reduktionsmål kan landbrugsproduktionen og dermed udledningerne ikke stige uden, at der reduceres i andre sektorer. Så produktionen vil typisk falde i sektorer med høje udledninger. Overordnet er der en produktionsændring, mens de samlede udledninger falder eller er uændrede, grundet bindende reduktionsmål. Hvis landet derimod ikke har bindende reduktionsmål, kan produktionen falde i forskellige sektorer, uafhængigt af udledninger.

Mekanismerne i EU's kvotemarked kan også påvirke [lækagen](#). Hvis danske virksomheder efterspørger færre CO₂-kvoter, er der flere til rådighed for andre lande. Den effekt er ikke gældende for landbrug, transport og opvarmning af bygninger, der ikke er omfattet af kvotemarkedet. Det betyder, at lækagen i de sektorer er lavere end i de kvoteomfattede sektorer. Fra 2027 [oprettes dog et nyt kvotesystem for vejtransport og bygninger](#), og havtransport inkluderes i det nuværende kvotesystem. På det tidspunkt vil landbruget fortsat være uden for kvotesystemet.

Beregnete lækagerater

Der er stor usikkerhed i forbindelse med beregningen af lækagerater. Altså hvor meget udledningerne stiger i udlandet, i forhold til, hvor meget udledningerne reduceres i Danmark ved en ensidig klimaafgift.

Hvis udledningerne i Danmark fx reduceres med 5 mio. tons og udledningerne i udlandet som konsekvens stiger med 2 mio. tons, så er der en lækagerate på 40 pct. På trods af usikkerheder kan lækageraten med stor sikkerhed vurderes til at være under 100 pct. Det betyder, at der er en nettopositiv klimaeffekt af en afgift.

---

⁶ https://dors.dk/files/media/M23_Disk_Kapitel_III.pdf

Analysen fra Kraka⁷ og Det Økonomiske Råd finder lækagerater mellem 11 pct. og 85 pct. Det store spænd viser, at der er usikkerheder i beregningerne, og at antagelserne bag har stor betydning for lækagens størrelse. Konklusioner i de analyser, der har været af lækagerater, beror på en række antagelser, der i sidste ende er meget afgørende for de beregnede resultater.

Når hovedscenarierne fra de tre analyser sammenlignes, finder både [Beck m.fl. \(2023\)](#) fra Kraka og [DØR \(2019\)](#) en lækagerate i landbruget på 75 pct., mens [DØR \(2020\)](#) finder en lækagerate på 35 pct. At DØR (2020) finder en meget lavere lækagerate end de to andre analyser skyldes først og fremmest, at der antages at være flere tekniske muligheder for at reducere udledninger i landbruget, og at forbrugere i højere grad vælger f.eks. mejeriprodukter fra, når de stiger i pris, i stedet for at vælge udenlandske mejeriprodukter til.

De tre modeller er langt fra fuldkomne. Forbrugerresponsen og muligheder for at reducere udledningerne er meget vigtige elementer ift. beregning af lækagerater, når de ikke inkluderes tilstrækkeligt i analyserne, så overvurderes lækagen. En model er naturligvis en forenkling af virkeligheden og udfordringen med disse analyser er, at deres resultater er følsomme over for bestemte antagelser, som man ligger til grund. Derfor når man for eksempel arbejder med en forenklet sektoropdeling af landbruget eller segmentering af forbrugernes efterspørgsel, så kan det valg være med til at påvirke de beregnede resultater.

På tværs af analyserne har det også væsentlig betydning for den beregnede lækagerate, om det antages, at resten af verden har bindende reduktionsmål eller ej.

Ingen af studierne medregner, at kompensierende tiltag til landbruget vil mindske lækagen, og kun i begrænset omfang, at dansk landbrug har en væsentlig markedsmagt særligt i Danmark. Det vil sige det antages ikke, at en afgift suppleres med støtteordninger.

Det antages dog, at dansk landbrugsproduktion adskiller sig fra udenlandske produkter. Den forskel beskrives med en substitutionselasticitet mellem danske og udenlandske varer. Det er en vigtig antagelse i forhold til, hvilken lækagerate, som dansk landbrug er omfattet af. I de antagelser ligger en accept af, at varer fra dansk landbrug har en vis markedsmagt.

De primære antagelser, og grundene til de forskellige lækagerater, gennemgås i det følgende.

	DØR (2020)				Beck m.fl. (2023)		DØR (2019)	
Lækagerate (pct.)	25	35	55	85	11	75	27	75
Afgiftsniveau (kr./ton CO₂e)	100	1.200	100	1.200	300	300	100	100
Udlandet uden for EU reducerer	Nej				Ja	Nej	Ja	Nej
Udenlandsk landbrug er mere klimain-tenst end dansk landbrug	Nej		Ja		Nej		Ja	
Forbrugere skifter til andre typer af fødevarer, når de stiger i pris	Ja				Ja		Ja	

⁷ Bemærk også Beck, Kruse-Andersen og Stewart (2023) grundlaget for Kraka analysen – her: <https://doi.org/10.1016/j.eneco.2022.106447>

Der er teknologier til at reducere landbrugs udledninger	Ja	Nej	Nej
--	----	-----	-----

1. Udlandets reduktioner og klimamål

Antagelser om hvorvidt udlandet har bindende begrænsninger på deres udledninger, har stor betydning for modellerne beregning af lækagerater. Hvis udlandet har et loft på udledningerne, kan landbrugsproduktionen ikke øges, uden der reduceres i andre sektorer. I Beck m.fl. (2023) betyder det, at lækageraten spænder fra 11 til 75 pct. Den lavere lækagerate er på baggrund af, at resten af verden på sigt lever op til deres forpligtelser i Paris-aftalen. Den højere lækagerate er, hvis ingen lande uden for EU har bindende begrænsninger på deres udledninger. På samme måde finder DØR (2019) lækagerater mellem 27 og 75 pct., afhængigt af om andre lande lever op til Paris-aftalen eller ej.

DØR (2020) arbejder kun med et scenarie, hvor lande uden for EU ikke har begrænsninger på deres udledninger, og finder som nævnt en lækagerate på 35 pct.

2. Afgiftsniveau

Afgiftens størrelse har også betydning for, hvor stor lækagen er. Ved en højere afgift vil der være en større lækage, fordi de billigste virkemidler for at reducere anvendes først, og en større del af reduktionerne vil ske gennem en lavere produktion og lavere eksport.

I DØR (2019) er udgangspunktet en afgift på 100 kr., mens Beck m.fl. (2023) regner ud fra en afgift på ca. 300 kr. Beregningerne i Beck m.fl. (2023) er dog ikke specielt følsomme overfor afgiftens størrelse. Det kan henføres til, at Beck m.fl. (2023) antager høj elasticitet i forbrugerefterspørgsel ved alle prisniveauer, så der er en højforbrugsændring, når prisen stiger, lige meget om det som udgangspunkt er lave eller høje prisændringer.

Ifølge DØR (2020) stiger lækageraten fra 25 til 35 pct., når afgiften stiger fra 100 kr./ton CO₂e til 1.200 kr.

DØR (2020) bruger en højere afgift end de andre analyser, men finder stadig en lavere lækagerate. Forskellene kan forklares ud fra deres antagelser om, at der er flere teknologier til rådighed i landbruget og at forbrugere i højere grad vælger andre typer af varer, når prisen stiger, i stedet for at skifte til udenlandske varer.

3. Dansk og udenlandsk landbrugs klimaintensitet

Hvis udlandets landbrug er mindre klimavenligt end det danske, og udlandets landbrugsproduktion stiger, så stiger lækagen.

De tre analyser bruger globalt data for drivhusgasudledning og bruttoværditilvækst til at kalibrere modellerne. Ud fra disse data kan drivhusgasintensiteten beregnes, dvs. drivhusgasudledninger pr. bruttoværditilvækst (BVT). Det forklarer, hvor meget der udledes ift. den værdi der skabes. DØR (2020) og Beck m.fl. (2023) bruger det [samme grunddata \(fra 2014\)](#), hvor af det fremgår, at [landbruget i resten af verden er 42 pct. mindre drivhusgasintensivt end i Danmark](#). DØR fremskriver denne grunddata til 2030. I DØR (2019) bruges en ældre version af datasættet (fra 2011), som implicerer, at udlandet har et 12 pct. mere drivhusgasintensivt landbrug end Danmark. Det øger lækagen.

Der er tale om en forenklet modellering af landbruget, der ikke rummer en meget detaljeret model for undersektorer inden for landbrugssektoren i andre lande. Udfordringen er, at den manglende detaljering giver et mindre præcist billede. Om end princippet er korrekt. Altså at klimaintensiteten i de lande, der overtager dansk landbrugsproduktion vil påvirke lækageraten.

Det vises også i følsomhedsberegninger fra DØR (2020), hvor lækageraten stiger fra 35 til 85 pct., hvis udlandet er mere drivhusgasintensivt end Danmark.

At Danmark skulle have fået et mere drivhusgasintensivt landbrug fra 2011 til 2014, og med en større udledning pr. BVT end udlandet skyldes en revision af databasen. Det illustrerer den betydelige usikkerhed i opgørelse. En forklaring på forskellen mellem Danmark og udlandet udspringer, at data kun i mindre omfang opdeles på produktniveau. Dansk landbrug er drivhusgasintensiv grundet den store kvægproduktion. Andre lande, som i højere grad har planteproduktion, er ikke lige så drivhusgasintense.

4. Ændringer i forbrug – og dansk landbrugs markedsmagt

Hvis forbrugerne foretrækker danske varer frem for udenlandske varer, så mindskes lækagen, da udlandets landbrugsproduktion ikke stiger lige så meget.

DØR (2020) tager, i højere grad end de to andre analyser, højde for, at danske husholdninger substituerer væk fra f.eks. mejeriprodukter, når de stiger i pris, i stedet for at vælge udenlandske mejeriprodukter. Det er en indikation af, at dansk landbrug har en markedsmagt, og at mange forbrugere foretrækker danske produkter frem for udenlandske produkter.

Det er en af årsagerne til, at DØR (2020) finder lavere lækagerater end de to andre analyser.

5. Teknologier til at reducere udledninger i landbruget

Jo flere muligheder der er for, at landbruget kan reducere sine udledninger uden at mindske produktionen, jo lavere bliver lækagen.

DØR (2020) antager, at der er flere tekniske muligheder for at reducere udledningerne end de to andre analyser gør. Det er endnu en årsag til at DØR (2020) beregner lavere lækagerater end DØR (2019) og Beck m.fl. (2023).

6. Kompenserende tiltag

Ingen af studierne medregner effekten af kompenserende tiltag på lækageraten. Støtteordninger, der fører penge tilbage til landbruget, mindsker lækagen. [Beck m.fl. \(2023\) viser](#) i en illustrativ beregning at lækageraten falder når en højere del af reduktionerne nås ved teknologitilskud. [DØR \(2020\) henviser til](#), at et outputbaseret fradrag, der fungerer som et produktionstilskud, kan mindske lækagen fordi landbruget så ikke behøver at øge priserne lige så meget. Det vil dog også modvirke noget af effekten af en afgift.

7. Modeller

Der er [grundlæggende forskelle mellem modeltilgangen](#) i de tre analyser. DØR (2020) bruger både en detaljeret model for dansk økonomi (REFORM) og en mindre detaljeret global model (GTAP-E). Beck m.fl. (2023) og DØR (2019) bruger udelukkende den globale model.

Modellerne tager højde for at danske husstande ændrer deres forbrug som følge af afgiften. De danske husstande sammensætter deres forbrug af varer fra alle brancher og fra alle lande. Når de danske landbrugsvarer bliver dyrere som følge af afgiften vil de danske forbrugere delvist forbruge færre landbrugsvarer og delvist substituere mere over imod udenlandske landbrugsvare.

REFORM-modellen har en bedre modellering af ændringen i det danske forbrug. Til gengæld er der en inkonsistens mellem modelleringen af den danske og den udenlandske økonomi. Det er svært at sige, hvor stort et problem det er. Men der er en inkonsistens.

Der er grundlæggende behov for et fortsat arbejde med bedre at modellere både danske og udenlandske forbrugsændringer.